

DADES IDENTIFICATIVES								
Assignatura	HISTÒRIA ECONÒMICA D' ESPANYA						Codi	16061008
Ensenyament	Economia (2001)						Cicle	1er i 2on
Descriptors	Crèd.	Crèd. teoria	Crèd. pràctics	Tipus	Curs	Període		
	6	4.5	1.5	Troncal	Primer	Segon		
Idioma	Català							
Departament	Economia							
Coordinador/a	TEROL GRAU, VICENT				Adreça electrònica	vicent.terol@urv.cat		
Professors/es	TEROL GRAU, VICENT							
Web								
Descripció general	L'objectiu fonamental d'aquesta matèria és entendre l'economia espanyola actual com un resultat històric específic, això dins un marc global de relacions. L'anàlisi de la formació i evolució de l'aparell econòmic a l'estat espanyol, en aquest doble vessant, permetrà sospesar l'abast de la posició econòmica espanyola al món, com també avaluar els ròssecs d'una tardana incorporació als nous mètodes de producció. És per això que el programa dóna preferència a l'evolució econòmica més recent, i aprofundeix en la complexitat dels processos econòmics esdevinguts al llarg dels segles XIX i XX.							

COMPETÈNCIES		
TipusA	Codi	Específiques
	A1	Contribuir a la bona gestió de l'assignació de recursos tant en l'àmbit privat com en el públic
	A2	Identificar i anticipar problemes econòmics rellevants en relació amb l'assignació de recursos en general, tant en l'àmbit privat com en el públic
	A3	Aportar racionalitat a l'anàlisi i a la descripció de qualsevol aspecte de la realitat econòmica
	A4	Avaluar conseqüències de diferents alternatives d'acció i seleccionar les millors, donats els objectius
	A5	Emetre informes d'assessorament sobre situacions concretes de l'economia (internacional, nacional o regional) o de sectors de la mateixa
	A6	Redactar projectes de gestió econòmica a nivell internacional, nacional o regional
	A7	Integrar-se en la gestió empresarial
	A8	Identificar les fonts d'informació econòmica rellevant i el seu contingut
	A9	Entendre les institucions econòmiques com a resultat i aplicació de representacions teòriques o formals de l'economia
	A10	Derivar de les dades, informació rellevant impossible de reconèixer per no professionals
	A11	Aplicar a l'anàlisi dels problemes criteris professionals basats en la utilització d'instruments tècnics
TipusB	Codi	Transversals
	B1	Aprendre a aprendre
	B2	Resoldre problemes de forma efectiva
	B3	Aplicar pensament crític, lògic i creatiu
	B4	Treballar de forma autònoma amb iniciativa
	B5	Treballar de forma col·laborativa
	B6	Comprometre's amb l'ètica i la responsabilitat social com a ciutadà i com a professional
	B7	Comunicar-se de manera efectiva i amb asertivitat a l'entorn laboral i com a ciutadà
	B8	Sensibilització amb els temes mediambientals.
TipusC	Codi	Nuclears
	C1	Dominar l'expressió i la comprensió d'un idioma estranger
	C2	Utilitzar com a usuari les eines bàsiques en TIC
	C3	Desenvolupar la vida personal i professional tenint una perspectiva àmplia i global del món
	C4	Moure's amb facilitat per l'espai europeu i per la resta del món
	C5	Expressar-se correctament (tant de forma oral com escrita) a la llengua pròpia

OBJECTIUS				
Objectiu	Tipologia	A	B	C
1. Conèixer els fets econòmics més importants esdevinguts a Espanya.	Saber	A9		C5
2. Identificar les característiques pròpies de les economies de base agrària i de les economies industrials.	Saber	A2 A3 A9		C5
3. Diferenciar els trets i condicionants de les diverses polítiques econòmiques seguides al segle XX.	Saber Saber fer	A2 A4 A9		C5
4. Situar la industrialització espanyola dins l'ordre global dels segles XIX i XX.	Saber Saber fer	A3 A9		C5
5. Construir gràfics, quadres i mapes econòmics a partir de sèries estadístiques temporals	Saber fer	A5	B3	C5
6. Contribuir a resoldre situacions econòmiques actuals mitjançant la perspectiva històrica dels fets econòmics	Saber fer Saber estar/ser	A4		C5
7. Avaluar les conseqüències i les implicacions dels fets històrics més importants esdevinguts al segle XX	Saber fer Saber estar/ser		B3 B6	C5
8. Prendre consciència de l'esforç realitzat per la societat espanyola per a millorar el seu nivell de vida.	Saber estar/ser		B6	C3 C5
9. Donar una resposta ètica als problemes que planteja la globalització.	Saber estar/ser			C3 C5

CONTINGUTS	
Tema	Subtemes
Tema 1. L' economia durant l'Antic Règim.	<ul style="list-style-type: none"> . Espai i població. . Un país bàsicament agrari: problemes estructurals i règim senyorial . La manufactura tradicional i la nova manufactura. . La desarticulació del mercat interior. El comerç exterior. . L'alça de preus. . La Hisenda: crisi i reforma. . Els models regionals de creixement econòmic al segle XVIII.
Tema 2. Les conseqüències econòmiques de la crisi d'Antic Règim.	<ul style="list-style-type: none"> . La fallida de la monarquia absoluta. . Els elements estructurals. . L'abolició del règim senyorial i les desamortitzacions. . Expansió, diversitat i articulació de l'agricultura. . Renda agrària i poder adquisitiu. . Els límits del capitalisme agrari espanyol.
Tema 3. Els inicis de la industrialització.	<ul style="list-style-type: none"> . Els condicionants energètics. Els problemes del carbó. . La mineria espanyola. . La indústria cotonera catalana. Captura del mercat interior. . Les dificultats de la indústria pesant. . Els condicionants de la demanda. . El ferrocarril i el problema de la connexió del mercat interior. . Població, preus i crisi finisecular.
Tema 4. La modernització de la Hisenda i el sistema financer.	<ul style="list-style-type: none"> . Els problemes de la Hisenda espanyola i la seva modernització. . Endeutament i política monetària. . El sistema financer espanyol. La banca privada. . El paper del capital estranger en l'economia espanyola del XIX.
Tema 5. L'economia espanyola durant el primer terç del segle XX.	<ul style="list-style-type: none"> . Els beneficis de la neutralitat. Creixement i especulació. . La demanda exterior. . La crisi postbèlica. Conflictivitat social i puja salarial. . La política econòmica durant la dictadura de Primo de Rivera. . Les dificultats de la II República. Política econòmica i social.
Tema 6. Autarquia i empobriment sota el primer franquisme.	<ul style="list-style-type: none"> . Les conseqüències econòmiques de la guerra civil.

	<ul style="list-style-type: none"> . L'organització socioeconòmica de l'Espanya franquista. . L'estancament econòmic dels anys quaranta i primers cinquanta. . Recuperació i desequilibris. . El Pla d'Estabilització de 1959. . La reinserció en l'economia mundial. . De l'agricultura tradicional a la industrialització.
Tema 7. La consolidació d'una economia industrial.	<ul style="list-style-type: none"> . Els plans de desenvolupament. . L'abast del miracle econòmic: debilitat estructural i escassa competitivitat. . Modernització demogràfica, migracions i desequilibris regionals . La crisi dels anys setanta i les seves conseqüències . Les polítiques de reconversió i l'atur.
Tema 8. L'economia espanyola en el context internacional actual.	<ul style="list-style-type: none"> . El procés d'integració d'Espanya a la CEE (UE). . Els acords de Maastricht i les seves repercussions en la política econòmica. . L'economia espanyola durant l'última dècada. . El paper d'Espanya en l'economia europea i mundial.

METODOLOGIES

	Descripció
Activitats introductòries	Presentació de l'assignatura mitjançant una sèrie d'exercicis textuais i estadístics.
Sessió Magistral	45 hores a l'aula. A través seu, el professor establirà els eixos fonamentals de la matèria, aportarà la informació més rellevant sobre cada tema i situarà els diversos aspectes en el context de la disciplina històrica. A títol indicatiu, considerem que l'alumne pot assolir perfectament aquests continguts amb una dedicació diària de mitja hora.
Debats	5 de les 15 hores pràctiques a l'aula. Sobre la base de la informació anterior, hom assenyalarà a l'alumne la lectura d'articles o capítols de llibre de poca extensió, triats de manera que explicitin una controvèrsia històrica, que després caldrà posar en comú i debatre a l'aula. Considerem, a títol indicatiu, que aquestes lectures i la seva elaboració requeriran 10 hores de treball anual de cada alumne.
Treballs	Íntimament lligats a l'apartat anterior, es tracta d'analitzar les dades obtingudes, i elaborar unes conclusions amb la incorporació de bibliografia. Hem considerat que l'alumne necessitarà 10 hores per fer aquesta tasca. Cal tenir en compte que tots els continguts –teòrics, pràctics, de debat i del treball-guarden connexions en aquesta matèria.
Pràctiques externes (de camp/sortides)	En el nostre cas, consistiran en el treball de l'alumnat a Arxius Històrics o bé d'empreses, de la documentació dels quals se'n derivarà el treball que especificarem en l'apartat següent. El professor guiarà aquesta activitat de prop, tot indicant el material específic a buidar. L'experiència ens demostra que el contacte amb les etapes més embrionàries de la recerca històrica engresca l'alumnat, i el fan comprendre realment el procés històric. Hem considerat, a títol indicatiu, que l'alumne haurà de dedicar 20 hores anuals al buidat d'aquesta informació.
Resolució de problemes, exercicis a l'aula ordinària	10 de les 15 hores de classes pràctiques. Al ritme que els continguts teòrics ho requereixin, s'introduirà l'aparell estadístic i gràfic que apuntala, demostra o il·lustra la veracitat de la informació aportada. En el nostre cas, comptem amb una eina específicament elaborada per a la nostra docència, MUIÑOS-TEROL (2004) Materials d'Història Econòmica, amb una bateria de gràfics, quadres, mapes, textos històrics, etc. Atès que la resolució d'aquests exercicis, implicats en l'avaluació, va íntimament lligada al seguiment periòdic de les classes teòriques, considerem que un quart d'hora de repàs serà suficient per tal que l'alumnat pugui abordar-los.

ATENCIÓ PERSONALITZADA

	Descripció
Sessió Magistral	Resoldre els dubtes que la informació donada presenti a l'alumne.
Debats	Marcar les línies que cada alumne ha de seguir i resoldre dificultats de les lectures.
Treballs	Suggestir la línia d'anàlisi possible, recomanar bibliografia i resoldre dubtes.
Pràctiques externes (de camp/sortides)	Determinar amb l'alumne la documentació que cal buidar, i acompanyar-lo, si s'escau, a l'Arxiu corresponent el primer dia.
Resolució de problemes, exercicis a l'aula ordinària	Atès que hom deurà repetir un exercici incorrecte, i que té implicacions en l'avaluació, caldrà resseguir la trajectòria de cada alumne de manera individualitzada.

AVALUACIÓ		
	Descripció	Qualificació
Debats	Avalua la capacitat crítica i d'interrelació de l'alumnat	10%
Treballs	Anàlisi i elaboració de les fonts anteriors. Forma bloc amb la pràctica externa. El format, únic, inclou el buidat i aquesta elaboració, i totes dues representen el 30% de la nota final.	10%
Pràctiques externes (de camp/sortides)	Buidat de fonts històriques primàries. Forma bloc amb el treball que caldrà presentar a la fi de curs. El format, únic, inclou aquest buidat i l'elaboració posterior, i representa en conjunt el 30% de la nota final.	20%
Resolució de problemes, exercicis a l'aula ordinària	Resultat de la impartició de classes pràctiques, es recolliran a la fi de cada una d'elles, i caldrà repetir-los si no arriben a un mínim de correcció	20%
Proves de Desenvolupament	Preguntes obertes sobre un tema, amb resposta extensa. Entenem un examen de 2 hores, la primera de les quals seria dedicada a aquest tipus de prova. L'examen en conjunt representa el 40% de la nota final, i hem considerat que l'alumne l'hi ha de dedicar en conjunt 16 hores de repàs, atès el procés d'avaluació continuada durant el curs.	30%
Proves pràctiques	Utilització dels coneixements teòrics per analitzar i situar sèries, mapes o textos històrics. Ocuparia la segona hora de l'examen, i el seu pes relativament inferior ve donat pel fet de comptar amb els exercicis lliurats al llarg del curs, que es comptabilitzen a part.	10%

FONTS D'INFORMACIÓ	
Bàsica	<p>-PRADOS DE LA ESCOSURA, L., De imperio a nación. Crecimiento y atraso económico en España, 1780-1930., Alianza Ed., 1988 Madrid.</p> <p>-TORTELLA, G., El desarrollo de la España contemporánea. Historia Económica de los siglos XIX y XX., Alianza Ed., 1994 Madrid.</p> <p>-NADAL, J., El fracaso de la revolución industrial en España, 1814-1913., Ariel, 1975 Barcelona.</p> <p>-COMIN, F et altri, Historia Económica de España. Siglos X a XX., Crítica, 2002 Barcelona.</p> <p>-GERMAN, L et altri, Historia Económica Regional de España., Crítica, 2001 Barcelona.</p> <p>-NADAL, J., La población española, siglos XVI a XX., Ariel, 1984 Barcelona</p> <p>-MUIÑOS, M.J.-TEROL, V., Materials d'Història Econòmica., Cossetània-URV., 2004 Valls.</p>
Complementària	<p>-GOMEZ MENDOZA, A. (coord), Economía y Sociedad en la España Moderna y Contemporánea., Síntesis, 1996 Madrid.</p> <p>-CARRERAS, A. (coord), Estadísticas históricas de España. Siglos XIX y XX., Fundación Banco Exterior, 1989 Madrid.</p> <p>-GOMEZ MENDOZA, A., Ferrocarril, industria y mercado en la modernización de España., Espasa-Calpe., 1998 Madrid.</p> <p>-GARRABOU, R., Historia Agraria de la España Contemporánea. 3 vols., Crítica, 1985-86 Barcelona.</p> <p>-MALUQUER DE MOTES, J., Història Econòmica de Catalunya, segles XIX i XX., Proa, 1998 Barcelona.</p>

- ANES, G., Historia Económica de España. Siglos XIX y XX. Barcelona, Galaxia Gutemberg, 1999 Barcelona.
- NADAL, J. (dir), Història Econòmica de la Catalunya Contemporània. 6 vols., Enciclopèdia Catalana., 1988-92 Barcelona.
- GUTIERREZ, M. (coord), Homenatge al Doctor Jordi Nadal. La industrialització i el desenvolupament econòmic a Espanya. 2 vol, P.U.B., 1999 Barcelona.
- RINGROSE, D.R., Imperio y península. Ensayos sobre historia económica de España (siglos XVI-XX)., Siglo XXI., 1987 Madrid.
- DDAA, Industrialización española. Estudios de Historia Cuantitativa., Espasa-Calpe., 1990 Madrid.
- SIMPSON, J., La agricultura española, 1765-1965: la larga siesta., Alianza Ed., 1997 Madrid.
- NADAL, J.- CATALAN, J. (ed), La cara oculta de la industrialización española. La modernización de los sectores no líderes, siglos, Alianza Ed., 1994 Madrid.
- NADAL, J. Et altri, La economía española en el siglo XX. Una perspectiva histórica., Ariel, 1987 Barcelona.
- FONTANA, J., La Hacienda en la Historia de España, 1700-1931., I.E.F., 1980 Madrid.
- PEREZ MOREDA, V.-REHER, D.S., La población urbana española entre los siglos XVI y XVIII., Universidad de Cantabria., 1997 Santander.
- NADAL, J.-CARRERAS, A. (ed), Pautas regionales de la industrialización española, siglos XIX y XX., Ariel, 1990 Madrid.
- , Sèrie DVD sobre la industrialització espanyola als segles XIX i XX., Universitat de Saragossa.,

RECOMANACIONS

Altres comentaris

Assistència obligatòria en 3/4 parts del total.